

Nahlaot, satul de la oraș

De Ruth Corman

Fotografie: Ruth Corman

<https://ruthcorman.wordpress.com/>

Trad. din engleză: Adrian Grauenfels

O zonă fascinantă a Ierusalimului este cartierul Nahlaot, apropiat de piața Mahane Yehuda. Primii locuitori au sosit în jur de 1870, evadând din aglomerația și viața nesănătoasă din Orașul Vechi. Prima comunitate s-a instalat în cartierul Mishkenot Sha'ananim construit de filantropul britanic Sir Moses Montefiore. Au urmat încă două așezări în Nahlaot, una pentru evreii de rit Ashkenaz numită Mazkeret Moshe, alta pentru cei de rit Sefard (spaniol) Ohel Moshe, în 1882. În anul 1900 sosesc evrei din Siria, în 1925 Yemeniți, care capătă și ei locuințe în zona Nahlat Ahim. Spre final, așezarea conținea 23 de grupe etnice incluzând Kurzi, Greci, Persieni, Italieni, Armeni, Nord Africani și Ashkenazi din alte țări.

Placă cu dedicație pentru Sir Moses Montefiore la intrarea în Ohel Moshe.

O plimbare prin străduțele înguste, pietruite ne permite să cunoaștem mozaicul cultural care conviețuiește armonios aici. Multe case au pereții împodobiți cu fotografii și text în amintirea celor care le-au locuit cândva. Familia Daniel Senior a fost exilată din Spania în 1492, prin Turcia au sosit la Ierusalim. Daniel a trăit în Orașul Vechi conducând o tarabă cu legume în comun cu un arab. Fiind printre primii coloniști în Ohel Moshe, pe atunci sat înconjurat de terenuri agricole, a fost ales Muhtar (Șeful Satului). Casa sa avea la început o singură cameră, pe acoperiș a adăugat încă 3 camere eliberând parterul pentru un magazin. Rabinul Benjamin Halevy și familia sa au navigat din Spania la Livorno în

Italia, unde au locuit timp de 240 de ani. A urmat în 1732 alya la Ierusalim. Urmașii lui Halevy erau elevi, rabini și conducători ai comunității. Unul ajunsese șef Rabin însărcinat cu reconstrucția unui sistem de apă și de canalizare pentru Nahlaot, ambele avariate de un cutremur. Ca Sionist, a fost de un mare serviciu vieții evreiești. Un alt membru al familiei a călătorit în India în jur de 1882 cu scopul de a cerceta pe evreii negri Cochin, cu o istorie mergând înapoi până în secolul 12. La întoarcere omul a declarat că trebuie recunoscuți și convertiți la Iudaism, un proces îndelungat care a durat până în 1950. Urmașii familiei Halevy de azi sunt a 9-a generație în Israel. Alți locuitori pomeniți în istoria satului sunt Rabbi Shalom Hadaya, care a ales acest loc pentru faptul că "vecinii vorbesc Ladino, o limbă pe care nu o înțeleg, așa că nu-mi pasă de bârfele lor", și Avraham Cohen – Lăptarul din Nahlaot – a cărui familie numără azi 10 generații de urmași.

Familia Navon

Primul președinte Israelian de rit spaniol, Itzhak Navon s-a născut în Ohel Moshe în 1921, fiind urmașul unor evrei spanioli așezați în Turcia. De acolo familia lui se mută la Ierusalim, în 1670. Nu numai diplomat, Navon a fost și un talentat scriitor, piesa sa "Orangeria Spaniolă" (1970) este bazată pe amintirile copilăriei sale în vibrantul cartier Ohel Moshe, în anii 30. Scrisă cu povești și cântece în Ladino (limba evreilor spanioli) este piesa cu cel mai lung record de scenă, fiind jucată timp de 28 de ani la teatrul Habima din Tel Aviv. Se știe că la un moment dat existau circa 300 sinagogi în Nahlaot, probabil cel mai dens loc în lume, cu un atât de mare număr de lăcașuri de rugăciune. Unele erau simple camere suficiente celor 10 bărbați necesari pentru rugăciunile zilnice. Azi mai există în jur de 100 de sinagogi, destule pentru a satisface toate gusturile.

Sinagoga Ades- interior

Evrei sirieni din Alep au construit sinagoga Ades, renumită pentru stilul aparte cât și pentru rugăciunile practicate, ca de ex. un ciclu de poeme Cabalistice rostite iarna la 3 dimineața. Interiorul luxos este căptușit cu panouri din lemn de nuc încrustate cu sidef. Lucrarea a fost comandată de la Damasc acum 100 de ani. Pereții superiori sunt pictați de unul din fondatorii vestitei școli de artă Bezalel.

Sinagoga Ades - decorații din sidef

Sinagoga Or Zarua (1926) este în stil nord-African, azi este un lăcaș protejat, iar în apropiere se află Sinagoga de rit spaniol "Milă și Îndurare", bogată în ornamentații interioare iar pe fațada sunt de admirat reliefuri reprezentând cele 12 triburi ale lui Israel cât și poemul Eshet Hayl, turnat în bronz. Clădirea, eclectică, pare a fi luată din poveștile Fraților Grimm. Ba mai mult descoperim că pe vremuri a funcționat aici un pub.

Fațada sinagogii Milă și îndurare

Cu 90 de ani mai devreme, un măcelar local, Issac Emosa, a convins proprietarul pubului să-l cedeze, în schimbul a 10 lire sterline. Un descendent, cantorul Mori Emosa, are azi rolul de cantor în sinagogă - după spusele lui textele executate sunt adevărate arii de operă. După primul război mondial în Nahalaot trăiau circa 6000 de persoane. Mulți emigranți sosesc în anii 20' dar mai toți preferă cartierele noi ale orașului, iar locuințele închiriate devin neglijate și foarte rău întreținute. Fluxul de noi veniți continuă după înființarea statului Israel în 1948, li se alătură evrei din Nordul Africii cât și cei din cartierul evreiesc situat în Orașul Vechi, izgoniți de Iordanieni care aveau controlul orașului.

După războiul din 1967 (orașul fiind eliberat), populația cartierului a crescut rapid, ca să se reducă la numai 4000 în anul 1988. Decăzuse atât de mult încât primăria a decis în 1991 să aloce fonduri pentru renovare. Acest act a salvat Nahlaot care azi este un cuib pentru artiști, muzicieni, liberi profesioniști, sau tineri boemi care se contopesc cu cei religioși, de diverse curente și înclinații. Explorând cartierul înțelegem cât de inspirați și norocoși au fost vizionarii din trecut care au traversat continente, munți și deșerturi ca să ajungă în Țara promisă. Nu ne putem închipui neajunsurile suferite pe drum, dar fapt este că și-au împlinit visul și astfel au contribuit la dezvoltarea Israelului modern. Este reconfortant să întâlnim tineri care își dedică viața în regenerarea dragostei pentru Zion, trup și suflet. Ei țin să refacă valorile Iudaice care au fost neglijate timp de

secole. David Aboutbul consideră că ospitalitatea Avraamică este un "imperativ cultural". El și soția sa Aio, invită vizitatori la ei acasă, în fiecare Sâmbătă, circa 20 de persoane sunt oaspeții acestui cuplu cald și primitor. O suplimentară plăcere vine de la faptul că amândoi sunt excelenți șefi-bucătari care petrec mult timp în cercetarea hranei naturale și sănătoase. David conduce un grup internetic entuziast pe teme culinare, numit "Jewlicious". Iar Ayo (masterandă la exploatarea resurselor naturale) a organizat recent un curs de produs ciocolată acasă, predă cursuri de Yoga sau organizează seri culturale.

Muzica nu este nici ea o ramură nouă în Nahlaot. Celebrii muzicieni Ehud și Yossy Banai sau Aaron și Yonatan Raziell, au locuit aici. În ultima vizită a autoarei prin Nahlaot, a fost atrasă de sunete fascinante care se auzeau în stradă. Muzica provenea de la "Muzică Etnică" un studio specializat în răspândirea muzicii orientale din Asia Centrală, mai exact: Persia, Armenia, Turcia și Azerbaiejan. Acolo vom găsi de vânzare și o largă varietate de instrumente numite "oud", produse local.

Oud-uri gata de vânzare

Mai găsim rarități ca de exemplu "Kamanche" - instrument de coarde Iranian, și "Tanbur" instrument Turcesc, cu 3-4 coarde - la origine din Mesopotamia. Am întâlnit câțiva muzicieni care folosesc aceste instrumente spunând că ei au fost aleși de ele. Câțiva clienți sunt descendenții unor evrei Kurzi, bine familiarizați cu sunetul acestei muzici. Era mișcător să constat revitalizarea unui folclor muzical etnic, care aparținea vechilor locuitorilor din Nahlaot, actualizat și prezentat locatarilor cartierului, azi vibrant și tânăr.

Tanbur de producție recentă

Extras din cartea

